<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER</u>: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

સરદાર ખાન

વિરુદ્ધ

કર્ણાટક રાજ્ય

જાન્યુઆરી ૨૦, ૨૦૦૪

[દોરાઈસ્વામી રાજુ અને એસ.બી. સિંહા, ન્યાયમૂર્તીઓ]

પીનલ કોડ, ૧૮૬૦–કલમો ૩૦૨ અને ૪૯૮એ–લગ્નના બે વર્ષની અંદર પતિ દ્વારા પત્નીની ઘાતકી હત્યા કરવી અને તેના શબને સળગાવવાનો પ્રયાસ પણ કરવો–પતિ, તેના ભાઈ અને બહેન દ્વારા અગાઉ ભોગ બનનારને ત્રાસ આપવો અને સતાવવી–હકીકતો પતિ દ્વારા પોતાની પત્નીની હત્યા કરવાના ઈરાદાને સ્થાપિત કરે છે–હથિયારો, લોહીવાળા કપડાં અને પત્નીના ઘરેણાંની રિકવરી–કોઈ પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી નથી–જોકે ભોગ બનનાર સાથે કરવામાં આવેલ ખરાબ વર્તનને તેના માતાપિતા, તેના ભાઈ અને સ્વતંત્ર સાક્ષીઓ દ્વારા પણ સમર્થન મળેલ છે–તેમજ કોઈ બહારની વ્યક્તિએ ઘર તોડીને હત્યા કરી હોવાનું દર્શાવવા માટે કેસના રેકર્ડ પર કંઈ નથી–ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પતિને દોષિત ઠેરવવો

અને સજા કરવી તથા ભાઈ અને બહેનને નિર્દોષ છોડવા–પતિ દ્વારા અપીલ દાખલ કરવી–હાઇકોર્ટે દોષસિદ્ધિ બહાલ રાખી, જોકે, આજીવન કેદની સજા વધારીને મૃત્યુદંડની સજા કરી–અપીલમાં, કોર્ટે ઠેરવેલ કે સંજોગોવશાત પુરાવાના આધારે, દોષસિદ્ધિ વાજબી હતી–સહ–આરોપીઓને આપવામાં આવેલ શંકાનો લાભ આરોપી–પતિ સુધી લંબાવી શકાય નહીં–જોકે, કેસની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાને રાખીને, મૃત્યુદંડની સજાને આજીવન કેદમાં ફેરવવામાં આવી.

ફરિયાદપક્ષના જણાવ્યા મુજબ, અપીલકર્તા–પતિએ લગ્નના બે વર્ષની અંદર પોતાની પત્નીનું ગળું કાપીને અને તેના મોંમાં કપડું ઠાંસીને ઘાતકી હત્યા કરી હતી અને શબને સળગાવવાનો પ્રયાસ પણ કર્યો હતો. લગ્ન પછી ભોગ બનનારને અપીલકર્તા–પતિ, તેના ભાઈ અને બહેન દ્વારા ત્રાસ આપવામાં આવતો હતો. તે તેના માતાપિતા પાસેથી નાણાકીય લાભ મેળવવા માટે હતું. અપીલકર્તાએ તેની પત્નીના ઘરેણાં પણ ગીરવે મૂક્યા હતા. ભોગ બનનારના પિતાએ અપીલકર્તા અને ભોગ બનનાર માટે ભાડે પરિસર રાખ્યું હતું. આ ઘટનાના ત્રણ મહિના પહેલાં અપીલકર્તાએ ભોગ બનનાર જ્યારે ગર્ભવતી હતી ત્યારે તેના પર હુમલો કર્યો હતો જેના પરિણામે તેનો ગર્ભપાત થયો હતો અને તેને હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવી પડી હતી. ત્યાર બાદ તેના પિતા તેને પોતાના ઘરે લઈ આવ્યા હતા. જોકે, વડીલોની મધ્યસ્થીથી તે પોતાના સાસરે પાછી આવી હતી.

આ ઘટનાના એક અઠવાડિયા પછી અપીલકર્તાની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. તેના નિવેદનના આધારે, ગુનામાં વપરાયેલું હથિયાર, લોહીવાળા કપડાં, ગીરવે મૂકનાર દલાલ પાસે ગીરવે મૂકેલા ભોગ બનનારના ઘરેણાં કબજે કરવામાં આવ્યા હતા અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓની તપાસ કરવામાં આવી હતી. ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તાને ઈન્ડિયન પીનલ કોડ ની કલમો ૩૦૨ અને ૪૯૮એ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યા અને આજીવન સખત કેદની સજા ફટકારી. જોકે, તેણે અપીલકર્તાના ભાઈ અને બહેનને નિર્દોષ જાહેર કર્યા. અપીલકર્તાએ અપીલ દાખલ કરી. હાઇકોર્ટે દોષસિદ્ધિ કાયમ રાખી અને આજીવન કેદની સજા વધારીને મૃત્યુદંડની સજા કરી. તેથી હાલની અપીલ.

અપીલકર્તાએ એવી રજૂઆત કરી હતી કે નીચેની અદાલતોએ અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવવામાં ભૂલ કરી હતી કારણ કે બનાવનો કોઈ પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી ન હતો અને સમગ્ર કેસ સંજોગોવશાત પુરાવા પર આધારિત હતો; અપીલકર્તાને મૃતક સાથે છેલ્લે જોવામાં આવ્યા પણ ન હતા; અને આ કેસને મૃત્યુદંડની સજાની ખાતરી આપતો વિરલમાંથી વિરલતમ કેસ કહી શકાય નહીં.

અપીલ ફગાવી દેતાં, કોર્ટે

ઠેરવેલ કે: ૧. સંજોગોવશાત પુરાવાના આધારે ગુનો થયાનું સંતોષકારક રીતે સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદપક્ષે સંતોષવો આવશ્યક છે: (૧) જે સંજોગોમાંથી દોષનું અનુમાન લગાવવાનું હોય તે ચોક્કસ અને દ્રઢપણે સ્થાપિત થયેલા હોવા જોઈએ; (૨) સંજોગોમાં આરોપી તરફના દોષ તરફ અચૂક નિર્દેશ કરવાની વૃત્તિ હોવી જોઈએ; અને (૩) સંચિત રીતે લેવાયેલા સંજોગો એવી સંપૂર્ણ સાંકળ રચવા જોઈએ કે માનવીય સંભાવનાઓની અંદર ગુનો આરોપી દ્વારા જ કરવામાં આવ્યો છે અને અન્ય કોઈ દ્વારા નહીં તેવા નિષ્કર્ષમાંથી બચવાનો કોઈ માર્ગ ન હોય. [૮૯૭–ઈ–એફ]

૨.૧. હાલના કેસમાં, જે વ્યવસ્થિત રીતે મૃતક સાથે ગેરવર્તણૂક અને ત્રાસ ગુજારવામાં આવ્યો હતો તેમજ જ્યારે તે ગર્ભવતી હતી ત્યારે તેના પર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો જેના પરિણામે તેનો ગર્ભપાત થયો હતો તે અપીલકર્તા તરફથી મૃતકની હત્યા કરવાના ઈરાદાને સાબિત કરે છે. હુમલાનું હથિયાર તેમજ કપડાં અને ઘરેણાં આરોપી દ્વારા આપવામાં આવેલા નિવેદન પર કબજે કરવામાં આવ્યા હતા. વધુમાં એ વિવાદિત નથી કે બનાવનો કોઈ પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી ન હતો, જોકે અપીલકર્તા દ્વારા મૃતક સાથે કરવામાં આવેલ ખરાબ વર્તન તેના પિતા અને ભાઈ દ્વારા સાબિત કરવામાં આવ્યું છે અને અપીલકર્તા અને મૃતક વચ્ચે મધ્યસ્થી કરનાર વ્યક્તિ અને મકાનમાલિકના પુરાવા દ્વારા પણ સમર્થિત છે. તેમજ, એ સાબિત થયું હતું કે મૃતકના ઘરેણાં અપીલકર્તા દ્વારા ગીરવે મૂકવામાં આવ્યા હતા. તેમજ એ પણ વિવાદિત નથી કે મૃતક પર હુમલો કરવામાં આવ્યા

પછી જેના પરિણામે તેનો ગર્ભપાત થયો હતો તેને હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવી પડી હતી. વધુમાં, કેસના રેકર્ડ પર એવું દર્શાવવા માટે કંઈ નથી કે કોઈ બહારની વ્યક્તિએ ઘર તોડીને મૃતકની હત્યા કરી હતી જેને નીચેની અદાલતોએ અપીલકર્તાના દોષની સાબિતી તરફ દોરી જતી હોવાનું યોગ્ય રીતે સ્વીકાર્યું હતું. [૮૯૭–બી; જી–એચ; ૮૯૮–એ–બી]

જવાહર લાલ અને અન્ય વિરુદ્ધ એમ.પી. રાજ્ય, [૨૦૦૧] ૫ એસ.સી.સી. ૩૦૦, નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો.

૨.૨. ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તાના ભાઈ અને બહેનને નિર્દોષ જાહેર કર્યા હતા પરંતુ સદર તારણ એ આધાર પર કાઢવામાં આવ્યું હતું કે તેઓ પ્રશ્નવાળા મકાનમાં રહેતા ન હતા અને આમ, તેમને શંકાનો લાભ આપવામાં આવ્યો હતો પરંતુ તે પોતે જ અપીલકર્તાની નિર્દોષતા સ્વીકારવાનો અથવા તેની વિરુદ્ધ સામગ્રી હોવા છતાં, અપીલકર્તાને પણ શંકાનો સમાન લાભ આપવાનો આધાર બની શકે નહીં. વધુમાં, જ્યારે લગ્ન બનાવની તારીખના માત્ર બે વર્ષ પહેલાં જ થયા હતા અને ફરિયાદપક્ષ એ દર્શાવવા માટે સક્ષમ રહ્યો હતો કે લગ્નના થોડા મહિના પછી, તેના માતાપિતા પાસેથી નાણાકીય લાભ મેળવવા માટે મૃતક પર ત્રાસ ગુજારવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે સંજોગોવશાત પુરાવાના આધારે આરોપીના દોષ પર પહોંચવા માટે જરૂરી કસોટીઓ સંતોષાઈ હોવાનું માનવું જ રહ્યું. આમ વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાં કોઈ ખામી નથી. [૮૯૮–સી–ઈ]

૩.૧. ભોગ બનનારનો જીવ લેવાની ઘાતકીતા એ માત્ર એવા પરિબળો પૈકીનું એક છે જેને આ કેસ મૃત્યુદંડની સજા કરવા યોગ્ય વિરલમાંથી વિરલતમ પૈકીનો એક છે તેવા નિષ્કર્ષ પર આવવા માટે ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે. આજીવન કેદની સજા કરવી એ સામાન્ય નિયમ છે, અને મૃત્યુદંડની સજા કરવી એ એક અપવાદ છે. [૮૯૮–જી–એચ]

પ્રેમ સાગર વિરુદ્ધ ધરમબીર અને અન્ય, [૨૦૦૪] ૧ એસ.સી.સી. ૧૧૩, નો આધાર રાખવામાં આવ્યો.

૩.૨. સામાવાળા–રાજ્યે સજા વધારવા માટે કોઈ અપીલ દાખલ કરવાનું પસંદ કર્યું ન હતું અને આ વતી કોઈ દલીલો પણ કરી ન હતી. તેથી, કેસની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાને રાખીને, હાઇકોર્ટ દ્વારા લાદવામાં આવેલી સજાને મૃત્યુદંડની સજામાંથી બદલીને આજીવન કેદ કરવામાં આવે છે. [૮૯૮–એફ–જી]

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસડિક્શન: ૨૦૦૩ ની ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૮૫૨.

૧૯૯૯ ની ક્રિ. અપીલ નંબર ૧૧૯૪ માં કર્ણાટક હાઇકોર્ટના તારીખ ૩.૭.૨૦૦૩ ના ચુકાદા અને હુકમમાંથી.

અપીલકર્તા તરફે એસ. સદાશિવ રેડ્ડી (એમિકસ ક્યુરી).

સામાવાળા તરફે સંજય આર. હેગડે.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તી એસ.બી. સિંહા દ્વારા આપવામાં આવેલ.

એસ.બી. સિંહા, ન્યાયમૂર્તી: અમારી સમક્ષના અપીલકર્તાને ઇન્ડિયન પીનલ કોડ ની કલમ ૩૦૨ અને કલમ ૪૯૮–એ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા. તેમને ઇન્ડિયન પીનલ કોડ ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ કથિત ગુનો કરવા બદલ આજીવન સખત કેદ તેમજ રૂ. ૧,૦૦૦ ના દંડની અને કલમ ૪૯૮–એ હેઠળ એક વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી જેના સંબંધમાં તેમના પર રૂ. ૫૦૦ નો દંડ પણ લાદવામાં આવ્યો હતો.

અહીંના અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ પર, હાઇકોર્ટે, જોકે, વિદ્વાન સેશન્સ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા દોષસિદ્ધિના ચુકાદાને કાયમ રાખતાં, અપીલકર્તા પર શા માટે મહત્તમ મૃત્યુદંડની સજા ન લાદવી જોઈએ તે અંગે તેમને નોટિસ પાઠવી હતી. અપીલકર્તાને સુનાવણીની તક આપ્યા પછી, હાઇકોર્ટે એવા તારણ પર આવીને કે આ કેસ વિરલમાંથી વિરલતમ પૈકીનો એક છે, તેમના પર મૃત્યુદંડની સજા લાદી હતી. વ્યથિત થઈને, અપીલકર્તા અમારી સમક્ષ અપીલમાં છે.

મૃતક અપીલકર્તાની પત્ની હતી. તેઓ બેંગ્લોરના કે.જી. હલ્લી, સાગયીપુરમ, હોલ્સ રોડ ખાતેના મકાન નંબર ૪૧ માં ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩, નૂરના ભાડાના મકાનમાં રહેતા હતા. લગ્ન સમયે, કથિત રીતે મૃતકના માતાપિતાએ દહેજ તરીકે સોનાના ઘરેણાં આપ્યા હતા. આરોપી તે સમયે સુથાર તરીકે કામ કરતા હતા. તેઓ પોતાનું કામ યોગ્ય રીતે કરતા ન હોવાથી, ભારે નાણાકીય જરૂરિયાતમાં હોવાથી, તેમણે મૃતકના ઘરેણાં વેચવાનું શરૂ કર્યું. મૃતકના પિતા, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧ એ અપીલકર્તાને પોતાનો વ્યવસાય શરૂ કરવા માટે કેટલાક નાણાં આપ્યા હતા, જે પણ ખર્ચાઈ ગયા હતા. કથિત રીતે, બનાવના ત્રણ મહિના પહેલાં, મૃતક જ્યારે ગર્ભવતી હતી ત્યારે તેના પેટ પર લાત મારવામાં આવી હતી જેના પરિણામે ગર્ભપાત થયો હતો ત્યાર બાદ તેના પિતા તેને પોતાના ઘરે લઈ આવ્યા હતા. જોકે, કથિત રીતે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૫, સૈયદ આરિફ સહિતના વડીલોની મધ્યસ્થીથી મૃતકને તેના સાસરે પાછી મોકલવામાં આવી હતી. તેમ છતાં, મૃતક કથિત રીતે અપીલકર્તા આરોપી વ્યક્તિઓ એટલે કે તેના ભાઈ ઈરશાદ અહેમદ ખાન અને બહેન શ્રીમતી ભલકીઝ બેગમ દ્વારા તેના પર ગુજારવામાં આવતા ત્રાસ વિશે તેના માતાપિતાને ફરિયાદ કરતી હતી.

૧૪/૧૫.૪.૧૯૯૭ ની રાત્રે આશરે ૧ વાગ્યે, નૂર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩) ના પુત્ર બિલાલ શરીફે યુસુફ ખાન (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧) ના ઘરે આવીને

તેમને જાણ કરી કે મૃતક અને આરોપીના ઘરમાં આગ જોવા મળી હતી; જેના પર તેઓ, તેમની પત્ની શ્રીમતી અસ્મથુન્નિસા (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૬), અને તેમનો પુત્ર, સલીમ ખાન (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૨) ત્યાં ગયા અને જોયું કે પડોશીઓ તેને ઓલવવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા હતા. ઘરનો દરવાજો ખુલ્લો હતો અને રૂમની અંદર જતાં, તેઓએ મૃતકને ખાટલા પર તેનું ગળું કપાયેલી હાલતમાં મૃત પડેલી જોઈ. તેના મોંમાં કપડું પણ ઠાંસેલું જોવા મળ્યું હતું. કથિત રીતે, તેના શબને સળગાવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો.

ગુનો બન્યા અંગેની પ્રથમ માહિતી ફરિયાદ તે જ રાત્રે આશરે ૨ વાગ્યે નોંધાવવામાં આવી હતી. નાસી છૂટેલા આરોપીની ૨૨.૪.૧૯૯૭ ના રોજ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને કથિત રીતે તેના દ્વારા કરવામાં આવેલા નિવેદન પર, પ્રશ્નવાળું હથિયાર 'ચોપર' (જે આંક એમઓ ૧૧ તરીકે ચિહ્નિત છે), તેના કપડાં, તેમજ ગીરવે મૂકનાર દલાલ પાસે ગીરવે મૂકેલા મૃતકના કેટલાક ઘરેણાં કબજે કરવામાં આવ્યા હતા.

ફરિયાદપક્ષે અપીલકર્તાનો દોષ સાબિત કરવાના હેતુથી ૨૧ સાક્ષીઓની તપાસ કરી હતી. વિદ્વાન સેશન્સ જજે અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવ્યા પરંતુ અન્ય બે આરોપીઓને નિર્દોષ જાહેર કર્યા. હાઇકોર્ટે, જેમ કે અગાઉ નોંધ્યું છે, સદર દોષસિદ્ધિના ચુકાદાને બહાલ રાખ્યો હતો.

અપીલકર્તા તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી એસ. સદાશિવ રેડ્ડી રજૂઆત કરશે કે નીચેની અદાલતોએ વાદગ્રસ્ત દોષસિદ્ધિ અને સજાનો ચુકાદો પસાર કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે કારણ કે બનાવનો કોઈ પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી ન હતો અને સમગ્ર કેસ સંજોગોવશાત પુરાવા પર આધારિત હતો. આરોપીને મૃતક સાથે છેલ્લે જોવામાં આવ્યા પણ ન હતા અને વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા મુજબ 'ચોપર' ની રિકવરી શંકાસ્પદ હોવાની હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, વાદગ્રસ્ત ચુકાદો રદ થવો જોઈએ. એ દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે સિરોલોજિસ્ટનો અહેવાલ પણ રજૂ કરવામાં આવ્યો ન હતો. હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા સજાના હુકમ અંગે, વિદ્વાન વકીલ એવી રજૂઆત કરશે કે આ કેસને મૃત્યુદંડની સજાની ખાતરી આપતો વિરલમાંથી વિરલતમ કેસ કહી શકાય નહીં.

ફરિયાદી યુસુફ ખાન, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧, મૃતકના પિતા છે. તેમણે પોતાની જુબાનીમાં બનાવ પહેલાં અપીલકર્તા દ્વારા મૃતક સાથે જે રીતે વર્તન કરવામાં આવ્યું હતું તેની વિગતો જ આપી ન હતી. તેમને અન્ય સાક્ષીઓ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું.

શ્રીમતી શમીમ ઉન્નિસાનું મૃત્યુ માનવવધ સ્વરૂપનું હતું તે સ્વીકાર્ય છે.

ડૉ. નિસાર અહેમદ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૨) નો પોસ્ટમોર્ટમ અહેવાલ કોઈપણ અસંદિગ્ધ શબ્દોમાં દર્શાવે છે કે મૃતકની ઘાતકી હત્યા કરવામાં આવી

હતી. સદર સાક્ષી દ્વારા પોસ્ટમોર્ટમ અહેવાલ સાબિત કરવામાં આવ્યો હતો જેને આંક પી–૭ તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવ્યો હતો. સદર અહેવાલમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે મૃતકના બંને હાથ પાછળ બાંધેલા હતા; મોં અને ગળું કપડાથી બાંધેલા હતા; મૃતકના ગળા પર ઘા જોવા મળ્યા હતા. સદર ઘા ભાલા વડે થયા હોવાનું કહેવાયું હતું. સદર સાક્ષીએ તેમની સમક્ષ પોલીસ દ્વારા રજૂ કરાયેલા ભાલાની તપાસ કરી હતી અને તેમણે જણાવ્યું હતું કે પ્રશ્નવાળી ઈજા તેવા ભાલા વડે થઈ શકે છે.

ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૨, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૬ ની જુબાની પરથી, એ પણ સાબિત થયું છે કે કેરોસીન રેડીને શબને સળગાવીને પુરાવાનો નાશ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો અને તેને ઓલવવો પડ્યો હતો. અપીલકર્તા ૧૪/૧૫.૪.૧૯૯૭ ની રાત્રિથી ૨૨.૪.૧૯૯૭ સુધી નાસતા ફરતા હતા અને તેના માટે કોઈ ખુલાસો રજૂ કરવામાં આવ્યો ન હતો. તેમની ધરપકડ પછી તરત જ, તેમણે સ્વૈચ્છિક નિવેદન આપ્યું હતું જેના આધારે ગુનાહિત વસ્તુઓ જેમાં 'ચોપર' તેમજ તેમના કપડાં અને મૃતકના સોનાના ઘરેણાં કે જે આંક એમઓ ૧૧, ૧૨, અને ૧૩ તરીકે ચિહ્નિત કરવામાં આવ્યા હતા, તે કબજે કરવામાં આવ્યા હતા.

પોલીસ સમક્ષના પોતાના નિવેદનમાં, અપીલકર્તાએ જણાવ્યું હતું કે જો તેમને પ્રશ્નવાળા મકાનમાં લઈ જવામાં આવે, તો તેઓ ભાલો, સોનાના ઘરેણાં

અને લોહીવાળા કપડાં બતાવશે. તેને ધ્યાને રાખીને, તેમને પ્રશ્નવાળા મકાનમાં લઈ જવામાં આવ્યા જ્યાં તેઓ રહેતા હતા. પ્રશ્નવાળો ભાલો કે જે 'છજ્જા' પર કાર્ડબોર્ડ બોક્સમાં રાખવામાં આવ્યો હતો તે તેમના દ્વારા સાથે ગયેલા પોલીસ કર્મચારીઓને બતાવવામાં આવ્યો હતો જેના પર તેને જપ્ત કરવામાં આવ્યો હતો. ૨૩.૪.૧૯૯૭ ના રોજ, વધુમાં, અપીલકર્તા પોલીસને ગૌતમ ચંદ નામના ગીરવે મૂકનાર દલાલની દુકાને લઈ ગયા કે જેને તેમણે સોનાના ઘરેણાં ગીરવે મૂક્યા હતા. સદર સોનાના ઘરેણાં જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા. તે જ દિવસે તેમના કહેવાથી, પોલીસ તેમને દુકાન નંબર ૧૦૯, અરુણાચલમ રોડ, ભારતી નગર ખાતે લઈ ગઈ અને આનંદ મારફત સાક્ષીને દર્શાવવા પર, લોહીવાળા કપડાં જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા.

ઉપરોક્ત ગૌતમ ચંદની ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૦ તરીકે તપાસ કરવામાં આવી હતી. તેમણે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું હતું કે ૨૧.૪.૧૯૯૭ ના રોજ, અપીલકર્તાએ તેમની પાસે એક સોનાની વીંટી અને માથાનું ઘરેણું રૂ. ૧,૨૦૦ માં ગીરવે મૂક્યા હતા. કપડાં કબજે કરવા અંગે, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૧, આનંદે પોતાની જુબાનીમાં જણાવ્યું હતું કે તેઓ તેમને ઓળખતા હતા અને તેમની જુબાનીના લગભગ બે વર્ષ પહેલાં, અપીલકર્તા તેમની દુકાને દાઢી કરાવવા આવ્યા હતા ત્યાર બાદ તેઓ ત્યાં એક કપડાની થેલી મૂકી ગયા હતા. અપીલકર્તાના કહેવાથી પોલીસે સલૂનમાંથી ઉપરોક્ત કપડાં કબજે કર્યા હતા.

નીચેની અદાલતો પણ એ આધાર પર આગળ વધી હતી કે અપીલકર્તા દ્વારા મૃતક સાથે કરવામાં આવેલ ખરાબ વર્તન માત્ર ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૨ અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૬ દ્વારા જ સાબિત થયું ન હતું પરંતુ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૫ અને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ દ્વારા પણ સાબિત થયું હતું જેઓ સ્વતંત્ર સાક્ષીઓ હતા.

જેમ કે અગાઉ દર્શાવવામાં આવ્યું છે, મૃતક અને અપીલકર્તા ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ ના ભાડાના પરિસરમાં સાથે રહેતા હતા તે હકીકત વિવાદમાં નથી.

કેસના રેકર્ડ પર વધુમાં એ લાવવામાં આવ્યું છે કે સદર ભાડાનું પરિસર પણ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧ દ્વારા તેમની પુત્રી માટે ૩. ૫૦૦ ના માસિક ભાડે લેવામાં આવ્યું હતું જેના માટે તેમણે એડવાન્સ તરીકે ૩. ૮,૦૦૦ ની રકમ ચૂકવી હતી.

જે વ્યવસ્થિત રીતે મૃતક સાથે ગેરવર્તણૂક અને ત્રાસ ગુજારવામાં આવ્યો હતો તેમજ જ્યારે તે ગર્ભવતી હતી ત્યારે તેના પર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો જેના પરિણામે તેનો ગર્ભપાત થયો હતો તે અપીલકર્તા તરફથી મૃતકની હત્યા કરવાના ઈરાદાને સાબિત કરે છે. આમ, હુમલાનું હથિયાર 'ચોપર' હોવા સાથે

કપડાં અને ઘરેણાં પણ આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલા નિવેદન પર કબજે કરવામાં આવ્યા હતા.

વિદ્વાન સેશન્સ જજ સમક્ષ, આંક પી–૧૨ થી પી–૧૪ તરીકે ચિહ્નિત થયેલા કેટલાક ફોટોગ્રાફ્સ રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા. ફરિયાદપક્ષે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૨૦, ડેવિડની તપાસ કરી, જેમણે સદર ફોટોગ્રાફ્સ લીધા હતા અને તેનું અવલોકન કરતાં, વિદ્વાન સેશન્સ જજે અભિપ્રાય આપ્યો:

> *"...જ્યારે મૃતકના ફોટોગ્રાફ્સ જોવામાં આવે છે ત્યારે સ્પષ્ટ થાય છે કે એક ઘૃણાસ્પદ કૃત્ય બન્યું છે. ફોટામાં પણ દેખાય છે કે મૃતકનું મોં અને ગળું બાંધેલા છે. લોહીના ડાઘ અને બળેલા તથા વેરવિખેર કપડાં પણ ફોટોગ્રાફમાં સ્પષ્ટપણે જોવા મળે છે."*

એ બાબતમાં લેશમાત્ર શંકા હોઈ શકે નહીં કે સંજોગોવશાત પુરાવાના આધારે ગુનો થયાનું સંતોષકારક રીતે સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદપક્ષે સંતોષવો આવશ્યક છે: (૧) જે સંજોગોમાંથી દોષનું અનુમાન લગાવવાનું હોય તે ચોક્કસ અને દ્રઢપણે સ્થાપિત થયેલા હોવા જોઈએ; (૨) સંજોગોમાં આરોપી તરફના દોષ તરફ અચૂક નિર્દેશ કરવાની વૃત્તિ હોવી જોઈએ; અને (૩) સંચિત રીતે લેવાયેલા સંજોગો એવી સંપૂર્ણ સાંકળ રચવા જોઈએ કે માનવીય સંભાવનાઓની અંદર ગુનો આરોપી દ્વારા જ કરવામાં આવ્યો છે અને અન્ય કોઈ દ્વારા નહીં તેવા

નિષ્કર્ષમાંથી બચવાનો કોઈ માર્ગ ન હોય. નીચેની બંને અદાલતો દ્વારા જે પરિબળો પૈકીનું એક ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યું હતું તે એ છે કે અપીલકર્તા બનાવની તારીખથી નાસતા ફરતા હતા અને તેમની ધરપકડ કરવી પડી હતી.

બનાવનો કોઈ પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી ન હતો તે બાબતમાં કોઈ શંકા કે વિવાદ નથી. જોકે, એ વાત વિવાદમાં નથી કે મૃતક અને આરોપી નૂરના મકાનમાં રહેતા હતા જેમણે પોતાની જાતને ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ તરીકે તપાસ્યા હતા. તેમની જુબાની બિનપડકારેલી રહી છે. અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલ ખરાબ વર્તન માત્ર મૃતકના પિતા અને ભાઈ, યુસુફ ખાન (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧) અને સલીમ ખાન (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૨) તેમજ મૃતકના માતા શ્રીમતી અસ્મથુન્નિસા (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૬) દ્વારા જ સાબિત થયું નથી પરંતુ સૈયદ આરિફ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૫) ની જુબાની દ્વારા પણ સમર્થિત છે જેમણે અપીલકર્તા અને મૃતક વચ્ચે મધ્યસ્થી કરી હતી. એ પણ સાબિત થયું છે કે મૃતકના ઘરેણાં અપીલકર્તા દ્વારા એક ગૌતમ ચંદ (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૦) પાસે ગીરવે મૂકવામાં આવ્યા હતા. મૃતક જ્યારે ગર્ભવતી હતી ત્યારે તેના પેટ પર લાત મારવામાં આવી હતી જેના પરિણામે ગર્ભપાત થયો હતો અને તેને હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવી પડી હતી તે હકીકત પણ વિવાદમાં નથી.

કોઈ બહારની વ્યક્તિએ ઘર તોડીને મૃતકની હત્યા કરી હોવાનું દર્શાવવા માટે કેસના રેકર્ડ પર કંઈ નથી. ઉપરોક્ત સંજોગો, અમારા મતે, નીચેની

અદાલતો દ્વારા અપીલકર્તાના દોષની સાબિતી તરફ દોરી જતા હોવાનું યોગ્ય રીતે સ્વીકારવામાં આવ્યા છે. સમાન પરિસ્થિતિમાં, જવાહર લાલ અને અન્ય વિરુદ્ધ એમ.પી. રાજ્ય, [૨૦૦૧] ૫ એસ.સી.સી. ૩૦૦ માં, આ કોર્ટે દોષસિદ્ધિ અને સજાના ચુકાદાને બહાલ રાખ્યો હતો.

એ સાચું હોઈ શકે કે વિદ્વાન સેશન્સ જજે અપીલકર્તાના ભાઈ અને બહેનને નિર્દોષ જાહેર કર્યા હતા પરંતુ સદર તારણ એ આધાર પર કાઢવામાં આવ્યું હતું કે તેઓ પ્રશ્નવાળા મકાનમાં રહેતા ન હતા અને આમ, તેમને શંકાનો લાભ આપવામાં આવ્યો હતો પરંતુ તે પોતે જ અપીલકર્તાની નિર્દોષતા સ્વીકારવાનો અથવા તેમની સામે સાબિત સામગ્રી હોવા છતાં, અપીલકર્તાને પણ શંકાનો સમાન લાભ આપવાનો આધાર બની શકે નહીં. વધુમાં, આ સ્વરૂપના કેસમાં ખાસ કરીને જ્યારે લગ્ન બનાવની તારીખના માત્ર બે વર્ષ પહેલાં જ થયા હતા અને ફરિયાદપક્ષ એ દર્શાવવા માટે સક્ષમ રહ્યો હતો કે લગ્નના થોડા મહિના પછી, તેના માતાપિતા પાસેથી નાણાકીય લાભ મેળવવા માટે મૃતક પર ત્રાસ ગુજારવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે સંજોગોવશાત પુરાવાના આધારે આરોપીના દોષ પર પહોંચવા માટે જરૂરી કસોટીઓ સંતોષાઈ હોવાનું માનવું જ રહ્યું.

તેથી અમને વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાં કોઈ ખામી જણાતી નથી.

જોકે, જે પ્રશ્ન પર ધ્યાન આપવાની જરૂર હતી તે એ છે કે શું હાઇકોર્ટ દ્વારા મૃત્યુદંડની સજા લાદવી યોગ્ય હતી? અમે માનીએ છીએ કે યોગ્ય ન હતી. વિદ્વાન સેશન્સ જજે કેસની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાને રાખીને અને અપીલકર્તાને સાંભળ્યા પછી આજીવન કેદની સજા લાદવી યોગ્ય માની હતી. રાજ્યે સજા વધારવા માટે કોઈ અપીલ દાખલ કરવાનું પસંદ કર્યું ન હતું. હાઇકોર્ટ સમક્ષ રાજ્ય દ્વારા આ વતી કોઈ દલીલ પણ કરવામાં આવી હોય તેમ જણાતું નથી.

ભોગ બનનારનો જીવ લેવાની ઘાતકીતા એ માત્ર એવા પરિબળો પૈકીનું એક છે જેને હાથ પરનો કેસ મૃત્યુદંડની સજા કરવા યોગ્ય વિરલમાંથી વિરલતમ પૈકીનો એક છે તેવા નિષ્કર્ષ પર આવવા માટે ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે. આજીવન સજા કરવી, એ સુસ્થાપિત છે કે, સામાન્ય નિયમ છે. મૃત્યુદંડની સજા કરવી એ એક અપવાદ છે. [જુઓ પ્રેમ સાગર વિરુદ્ધ ધરમબીર અને અન્ય, [૨૦૦૪] ૧ એસ.સી.સી. ૧૧૩].

તેથી, અમે હાઇકોર્ટ દ્વારા લાદવામાં આવેલી સજાને મૃત્યુદંડની સજામાંથી બદલીને આજીવન કેદની કરીએ છીએ અને વધુમાં રૂ. ૧,૦૦૦ નો દંડ લાદીએ છીએ; જેના કસૂર બદલ અપીલકર્તાએ એક મહિનાની સાદી કેદ ભોગવવાની રહેશે.

સજામાં ઉપરોક્ત ફેરફાર સાથે, આ અપીલ ફગાવી દેવામાં આવે છે.

અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.